

skem 353, v Dalmaciji 233, na Salcburškem 44, na Koroškem 22 in na Kranjskem tudi 22. Če se to število judov primerja z njihovim številom od leta 1830, ko jih je bilo le 355.695, se vidi, kako silno se je pomnožilo to ljudstvo v Avstriji, in sicer v preteku 39 let za več kot 4krat in v zadnjih 19 letih skor za 5krat več.

* *Zlata in srebra* je po pozvedbah nekega francoskega statistikarja bilo koncem 15. stoletja na vsem takrat znanem svetu za 5000 milijonov frankov vrednosti (1 frank je po našem denarju 40 krajc.) Po iznajdbi Amerike in posebno po najdenih zlatih rudnikih v Kaliforniji se vrednost zlata od leta 1848 do 1864 povzdignila na 977 milijonov in 349.000 frankov, vrednost srebra pa na 422 milijonov in 222.000 frankov. Celi pridelek zlata in srebra se do danes ceni na 93.026 milijonov frankov.

Naši dopisi.

Iz Savinske doline 4. sept. — Pogorel je! — Kdo? bodo vprašali moji bralci — vendar ne naš Laški trg, katerega zadeva to pismo? Ne, ne, ampak glasoviti liberallec dr. Foregger, Dunajski advokat pa nemčurskih Celjanov poslancev v državnem zboru. Prišel je namreč pretekli mesec ta Dunajčan po nemčursko-slovenski volitvi kolega dr. Vošnjakov, v Celje, potem pa v Laški trg, da bi račun položil od svojega delovanja v državnem zboru. — V ta namen je povabil „Fortschrittlerje“ in pa volivce svoje v zbor. Prišlo je obojih malo, nekoliko več pa gostov iz Laških toplic in med njimi tudi lastnik toplic prof. dr. Stein. Prišel je „pridigar“ s hvalisanjem verskih postav, ki jih je vkrenil državni zbor, pa se silno hudoval, da jih minister strogo ne spolnuje in da bo treba v prihodnjem zboru ostro ga prijeti. Dalje je skušal dokazovati, da državni zbor je odstranil ažijo in še drugih čenčarij več. — Dr. Stein ga prvi zavrne, češ, da je kvasil marsikaj, kar ni resnica in mu to dokazal, — neki volivec iz Trga mu naravnost reče, naj pové, kaj je storil on, „ker, kar je storil državni zbor, to brez vas vémo.“ Na to nepričakovano interpelacijo se izgovarja, da je zmirom glasoval z liberalno stranko in da pravo glasovanje je glavna zasluga poslanca. Ko vidi, da poslušavcev ni nasitil s svojimi frazami, pogleda na uro, pa pravi: „die Zeit ist schon weit vorgerückt — idimo, na kosilo“, — pa kopita pobere. Volivci pa so se za ušesi praskali, da so volili — tako žlobudro!

Zaseženo.

Zaseženo.

— (*Nabiranje milodarov*) za obleko in druge potrebe ubozih Bosnjaških in Ercegovinskih sirot, ki so pribežale na Avstrijsko zemljo, je deželna vlada Kranjska dovolila odboru, na čegar čelu so gospodje Fr. Potočnik, dr. Karol Bleiweis in Vaso Petričič. Tedaj povzdignemo tudi mi svoj glas do milosrčnih ljudi, do narodnjakov, naj vsak po svoji moči pomaga nesrečnim trpinom, ki umaknivši se sovražni sili iščejo pomoči pri bratih svojih. Darila naj se pošiljajo vredništvu „Novic“, ki jih bodo razglašale in oddajale na pravem mestu.

— Gospodičina Jerica Smrekarjeva, ki vselej v prvi vrsti stoji, kedar je treba siromake podpirati, je brž, ko je v „Novicah“ brala prošnjo Dubrovniških gospá za podporo ubozim ubežnikom, poslala celo kištico različne obleke in dodala tudi nekoliko denarja. Tudi od drugih strani so „Novice“ prejele milodarov, ki jih naznanimo drugi pot.

— (*Posvečevanje prečastitega gosp. dr. Pogačarja*) v nedeljo za knezoškofa Ljubljanskega vršilo se je jako slovesno, kajti svetli knez in veliki škof Goriški Gollmayr, ki so opravljali konsekracijo, bili so obdani od škofa Tržaškega dr. Dobrile, od knezoškofa Celovškega dr. Wiery-a in knezoškofa Lavantinskega Stepišnika in mnogo druge odlične duhovščine domače, vnanje in sosednih škofij. Ker taka funkcija je le redka dogodba in je tudi vreme ugodno bilo, bila je stolna cerkev tako polna ljudstva, da se je vse trlo, pa tudi zunaj cerkve in pred škofijo bila je gnječa velika. Po opravljeni cerkveni funkciji, ki je trajala od 9. do blizo 12. ure, gostili so novi gospod knezoškof svoje goste deloma v škofiji, deloma v alumnatu. — Gospoda knezoškofa Celovški in Lavantinski sta se vrnila domú v pondeljek dopoldne, popoldne pa prečastiti škof Tržaški. Gospod knez in nadškof Goriški pa se podajo danes (v torek) čez Kranj na Gorenško v Radoljico (svoj rojstni kraj) in v Bled, da čez mnogo let vidijo kraje, kjer so preživeli svoja mlada leta.

— (*Preuzvišenemu škofu Strossmajer-u*) je odbor Matice naše o 25letnici njegovega vladikovanja pretekli teden poslal sledečo čestitko:

„Vaša Preuzvišenost! Došel je tudi Slovencem mili glas, da preteklo je ravnokar 25 let, kar Vas je previdnost Božja posadila na prestol Diakovaške biskupije, i da narod jugoslovanski bode slavil spomin tega za zgodovino svojo velepomniljivega časa.

Vdeležiti se vsaj v duhu te svečanosti veleva tudi Slovencem sveta dolžnost, kajti tudi mi blagoslovimo oni dan, ko je Preuzvišenost Vaša bila poklicana na mesto, na katerem je Vašemu za blagor vsega jugoslo-

venskega naroda plamtečemu srcu mogoče postalo, dejansko dovršiti to, kar so plemenite namere i bistri um Preuzvišenosti Vaše potrebno spoznale za prosveto, duševni razvoj i blagor dolgo dolgo zapuščenega naroda.

Globoko so se v srca naša vtisnile besede Vaše Preuzvišenosti, s katerimi ste že pred mnogimi leti tudi nas Slovence vzeli v okrilje Svoje, i kar so besede takrat izjävile, to tudi v preblagem dejanji mnogokrat izpričali.

Matica slovenska je združba Slovencev; ona je po udih svojih razprostenih po vsi zemlji slovenski, zástop duševne Slovenije; ona tedaj o tem slovesnem momentu, ko Preuzvišenost Vaša obhaja 25letni spomin biškupovanja, je tudi pravni organ, v kolo stopiti z nebrojnimi jugoslavenskimi brati, ki Preuzvišenosti Vaši 5. dne o. m. poklanjajo hvaležnosti navdušene čestitke, i ž njimi vred iz globočine srca kličati:

Dobrotni Bog ohrani še mnogaja leta jugoslavenskemu narodu Pokrovitelja velikodušnega, ki mu je stvaril novo dóbo — dobo književnega in narodnega preporodja!

V Ljubljani 2. septembra 1875.

Odbor Matice slovenske.

— Ker je c. kr. ministerstvo notranjih oprav odobrilo sklep deželnega zbora, zato okrajne blagajnice (Bezirkskassen) na Kranjskem tudi še prihodnje leto ostanejo.

— Zavoljo preobloženja Kranjske dežele s zemljiškim davkom je c. kr. finančno ministerstvo dovolilo odpis 69.548 gold. 47 $\frac{1}{2}$ kr. za tekoče leto.

— Sklep deželnega zbora Kranjskega, da na pripomoč deželnemu zakladu se za prihodnje leto pobira 20 odstotkov priklade na direktne davke, 20 odstotkov pa na vžitni davek od vina, vinskega in sadnega mošta in pa mesa, je dobil cesarjevo potrjenje.

— (Kovaška in živinozdravniška šola Ljubljanska) je po svetu na tako dobrem glasu, da je unidan celó iz Ogerskega (Papa) došla prošnja vodstvu, naj pošlje popis organizacije te šole.

— (Veliki zemljevid Bosne in Ercegovine), ki ga je na svitlo dal dr. Jordan v Meidlingu poleg Dunaja in smo ga uni teden v Ljubljano dobili, nam je tako všeč in 25 soldov tako vreden, da ga moramo priporočati vsacemu, kdor hoče ti deželi poznati, kjer bijejo sedaj junaški boj kristjanski Slovani za „krst častni i svobodu zlatnu.“ Naroča se, kakor smo zadnjič povedali.

— Dr. Razlag je pretekli teden zapustil Ljubljano preselivši se zopet v Brežice na Štajarsko.

— (Novih 5 zvonov Hilzerjevih za tukajšnjo Št. Petersko cerkev) so pretekli četrtek pripeljali v Ljubljano, kjer so jih gosp. stolni dekan Zupan kot namestnik škofov blagoslovili. Št. Peterski farani so zvonove slovesno sprejeli, rodovednih Ljubljančanov pa, ker ne visijo še v zvonikih, dohaja še danes na stotine ogledavat Hilcerjevo delo. Da med njimi ne manjka mnogo Samassevih agentov, razvidno je bilo iz zabavljivih pisarij v „Tagblattu“ in v „Laibacherici“, ki Hilzerjevo mojstersko delo prav neumno primerjajo s Samassevimi fabrikati — po vnanji lupini. Na vse to abotno kritikovanje bodo odgovorili zvonovi sami, kedar bomo slišali njih harmonični glas z visocih stolpov, ki — kakor smo zvedili iz poročil izvedencev, ki so slišali te zvonove v zvonarnici Hilzerjevi v Dunajskem Novem mestu, — utegne mrtvaški glas biti za Samassevo zvonarnico, ki je zaostala za iznajdbami novega časa.

— (Izlet na Šmarno goro) napravijo pevci čitalničnega zbora o lepem vremenu v nedeljo 12. t. m.; ondi pojó ob 9. uri pri sv. maši, potem odidejo v Šent

Vid, kjer bode popoldne pevska veselica, in h kateri so vabljeni vsi prijatli narodnega petja. — Gosp. pevce vabi k zadnji skušnji v petek 10. dne t. m.

pevski odbor.

— (Poslano.) Svojim znancem in prijateljem! Prisiljen po svojih bližnjih mi predragih prijateljih, da moram svojo nenadno srečno doseženo petdesetletnico kakor mašnik javno obhajati, spoznavam za sveto dolžnost, to tudi svojim drugim daleč raztresenim predragim znancem naznaniti, da mi, ako jim bode mogoče, s svojim prihodom tisti dan svojo staro ljubezen potrdijo. Ker mi pa ni mogoče po vseh krajih Vas posebej iskati, naj mi bo dovoljeno to naznanilo, da mi slim svečanost 17. nedeljo po binkoštih, to je 19. septembra t. l. obhajati. Vsem Vam pristrčno vabilo! Da bi se pa vedel na prihod katerega zanašati, mi posebno vstrežete, ako mi vsak svoj prihod malo dni poprej prilično naznani, če mu je mogoče.

J. Grabrijan, dekan Vipavski.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Ker ministerstvo ne more dobiti ces. namestnika za Galicijo, ki bi njemu bil po godu, — takega pa ono noče, ki ni ustavoveren centralist, zato si bode še dalje pomagalo s tem, da tudi v Galiciji nastavi začasnega vladnega predsednika, ki mu je ime „leiter“ in ta bode po časniških poročilih vitez Bartmanski, dozdej vicepresident.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Deželni zbor je po 8 dnevnem zborovanji 31. dne p. m. prestal. — Adresa je v vsem jako krotko osnovana, tako o Reki kakor o Dalmaciji in ustanku Turških Slovanov. Če skušeni domoljubi tako oportunitetno postopajo, morajo za to gotovo imeti tehtne razloge. Dr. Makanec, kateremu taka politika ni po godu, odpovedal se je zato poslanstvu, kar veliko število naroda jako obžaluje.

Iz Turškega bojišča. — Z bojišča je zadnji teden žalostnih in veselih novic. Turške čete pri Kleku na suho stopivši so prodrle do Mostara. Od Trebinj so se morali ustajniki v gore umakniti, Turčini so vzeli tudi Dužki samostan. Oficijelni (Turški) telegrami so razglasili, da je bil pri tej priliki tudi naš Hubmayer vjet ali ubit, pa to ni bilo res, ker je še zdaj pri ustajnikih v Žubcah. Kako pogumen junak je ta po „turškem listu“ zasmehovani „stavec“, to je pokazal s sledečim činom. Oblegal je s 50 ustajniki trdnjavo Drieno. Ko je videl, da je ne more vzeti in da so Turške čete blizo, splezal je po noči s 30 funti dinamitnih patronov na stolp trdnjave, da bi s tem strelivom trdnjavo v zrak pognal. A Turki so ga zapazili, moral je skočiti z velike višine ter v dežju Turških krogel bežati. Zadela ga ni nobena. — Pri Nevesinji so ustajniki potolkli Turke, katerih je čez 500 mrtvih ostalo, ranjenih pa mnogo več. Tudi Ljubinje je prišlo ustajnikom v roke, ž njim vred 2000 goveje živine, Turkov je mnogo padlo tu in pri Nikšiču. — V Bosni se ustaja širi, čeravno vladna poročila to zanikajo. Več tisuč Srbskih prostovoljcev je vdarilo čez mejo nad Turke, katerih so mnogo potolkli. Zlasti četa popa Zarka, ki je od 500 narastla na 1200, dela Turkom velike nadlege. Najnovejše poročilo je to, da Črnagora se je odločila za vojsko in da je odrinilo že 5000 mož na bojišče.